

هر چه می‌گذرد جمعیت روستایی کم و کمتر و روستاها متروکه‌تر می‌شوند

ادامه کوچ روستاییان به حاشیه پرماجرا شهرها

ریحانه جولایی

در روستاهای خود هستند در صورتی که کار مناسب در آنجا داشته باشند.

روستاهایی که هر سال بیشتر خالی می‌شوند

طبق سرشماری سال ۱۳۳۵، از جمعیت ۱۸ میلیون و ۹۵۴ هزار و ۷۰۴ نفر کشور، بیش از ۶ میلیون نفر شهر نشین و بیش از ۱۲ میلیون نفر در روستاها سکونت داشتند. به عبارتی ۳۲ درصد جمعیت کشور شهری و ۶۸ درصد نیز روستایی بوده‌اند؛ اما به فاصله نیم قرن، بروز مشکلات مختلفی از جمله جذابیت‌های کاذب جوامع شهری و اختلاف میزان سطح درآمد، سبب شد تا روستاییان به جای تولید و به دست آوردن حداقل درآمد به سمت شهرها مهاجرت کنند این موضوع موجب شد تا پس از گذشت پنج دهه، در صد جمعیت روستایی و شهری نسبت عکس پیدا کند، به طوری که در سرشماری سال ۱۳۸۵، از جمعیت بیش از ۷۰ میلیونی کشور، ۶۷ درصد آن را جمعیت شهری و ۳۳ درصد آن را جمعیت روستایی تشکیل دهند.

بر اساس سرشماری که سال ۹۷ انجام شد، تعداد ساکنان روستاهای ایران نسبت به سال ۹۰ حدود ۷۰۰ هزار نفر کاهش داشته است. یکی از دلایل مهمی که باعث کاهش جمعیت روستاها و مهاجرت آن‌ها به شهرهای بزرگ شود قرار گرفتن تمام امکانات در شهر و کلان‌شهرهاست و روستاییانی که باید مولد باشند ترجیح می‌دهند برای زندگی بهتر راهی شهرها شوند.

به گزارش ایرنا، در سال‌های اخیر جمعیت روستایی با کاهش چشمگیری مواجه شده است. بر این اساس چند روز قبل محمود عسگری آزاد، رئیس هیئت‌مدیره بنیاد برکت اعلام کرد که جمعیت روستایی در کشور طی ۵۰ سال گذشته از ۷۵ درصد به ۲۵ درصد رسیده است. کاهش جمعیت

در روستاها زنگ خطری جدی را به صدا در آورده چرا که سال به سال و از یک سرشماری به سرشماری دیگر از جمعیت روستایی و عشایری کشور کاسته و به جمعیت شهری افزوده می‌شود.

حاشیه‌نشینی

زاده مهاجرت از روستا

امروزه ۷۳ درصد جامعه ایرانی شهرنشین هستند و ۵۰ درصد شهرنشین‌ها در کلان‌شهرها زندگی می‌کنند و این خود شاهدی بر مدعای دافعه روستاهاست که به سیاست‌های ضعیف توسعه روستایی بازمی‌گردد. به‌حال بسیاری از روستاییان به دلیل اشتغال و بهره‌گیری از امکانات و فرصت‌های شهری به طرف این نواحی مهاجرت می‌کنند. برآوردها نشان می‌دهد جمعیت شهرنشین ایران ۲۰ درصد بیشتر از میانگین جهانی محسوب می‌شود، یعنی ۵۴ درصد جمعیت جهان و ۳۳ درصد آن را جمعیت روستایی تشکیل دهند.

بر اساس سرشماری که سال ۹۷ انجام شد، تعداد ساکنان روستاهای ایران نسبت به سال ۹۰ حدود ۷۰۰ هزار نفر کاهش داشته است. یکی از دلایل مهمی که باعث کاهش جمعیت روستاها و مهاجرت آن‌ها به شهرهای بزرگ شود قرار گرفتن تمام امکانات در شهر و کلان‌شهرهاست و روستاییانی که باید مولد باشند ترجیح می‌دهند برای زندگی بهتر راهی شهرها شوند.

به گزارش ایرنا، در سال‌های اخیر جمعیت روستایی با کاهش چشمگیری مواجه شده است. بر این اساس چند روز قبل محمود عسگری آزاد، رئیس هیئت‌مدیره بنیاد برکت اعلام کرد که جمعیت روستایی در کشور طی ۵۰ سال گذشته از ۷۵ درصد به ۲۵ درصد رسیده است. کاهش جمعیت

امروزه ۷۳ درصد جامعه ایرانی شهرنشین هستند و ۵۰ درصد شهرنشین‌ها در کلان‌شهرها زندگی می‌کنند و این خود شاهدی بر مدعای دافعه روستاهاست که به سیاست‌های ضعیف توسعه روستایی بازمی‌گردد

می‌کنند؛ اما به حاشیه رانده می‌شوند و امکانات سخت‌وفاقد کیفیت زندگی می‌کنند، به همین دلیل امکان بروز آسیب‌های اجتماعی و جرایم در این مناطق بیشتر از سایر مناطق است. جامعه‌شناسان متفق‌القول بر این قضیه باور دارند که پیشگیری از حاشیه‌نشینی بهتر از مقابله با حاشیه‌نشینی و اصلاح شرایط حاشیه‌نشینی است؛ اما این موضوع مستلزم توجه و ایجاد اشتغال در روستاها و شکل‌دهی قطب‌های اقتصادی در مناطق محروم و روستایی است به نحوی که مردم در روستاها بمانند و نفعشان است که در روستا اقامت کنند یانه و در این شرایط اشتغال و درآمد در روستاها باید بهتر از شهر باشد که خود به خود مردم زندگی در روستاها را انتخاب کنند. توسعه متوازن یعنی به‌جای تجمع امکانات در شهرها و مراکز این امکانات در پیرامون شهرها متمرکز شده و توسعه همگن شود.

مهاجرت از روستا به شهر شباهتی به گذشته ندارد

زمانی که مهاجرت در دهه ۴۰ در کشور مان اتفاق افتاد در زمان اصلاحات ارضی، عده‌ای از روستاییان نتوانستند سهمی از زمین‌ها بپسند و انگیزه مهاجرت در آن‌ها به وجود آمد. از سوی دیگر دولت در شهرها سرمایه‌گذاری زیادی انجام داد و شهرها پذیرای نیروی کار بودند و درآمد‌های نفتی هم زیاد بود. در آن زمان شهرها ظرفیت توسعه را داشتند و روستاییان نیز می‌دانستند که در صورت مهاجرت به شهرها اگر چه شاید مشکل مسکن و خدمات داشتند، اما می‌دانستند که در شهر اشتغال خواهند داشت.

اما اگر شهرها خودشان مشکل داشته باشند مهاجرت الزاماً اتفاق نمی‌افتد و اگر قرار باشد با وجود مهاجرت به شهرها افراد فاقد اشتغال باشند و در مقابل هزینه زندگی نیز زیاد باشد مانند در روستاها برایشان بهتر خواهد بود. در حال حاضر مسئله کود و رشد منفی اقتصادی فقط مختص روستاها نیست و مسئله در تمام کشور و برای همه افراد جامعه سراسری است و تصمیم‌گیری برای مهاجرت به‌سادگی امکان‌پذیر نیست؛ زمانی امکان مهاجرت وجود دارد که امید و انتظاری برای فرد مهاجرت کنند و کار و درآمد حتی با تحمل مشکلات وجود داشته باشد اما زمانی که رشد اقتصادی شهرها متوقف شده چرا باید آدم‌ها مهاجرت کنند

پیامدهای حاشیه‌نشینی

حاشیه‌نشینی هم برای خودش مشکلاتی دارد و آسیب‌های اجتماعی اولین پیامد حاشیه‌نشینی است. کارشناسان زیادی همواره نسبت به وضعیت آسیب‌های اجتماعی، بهداشتی، آموزشی و معیشتی حاشیه‌نشین‌ها هشدار داده‌وه می‌دهند؛ به همین دلیل است که حاشیه‌نشینی به‌عنوان یکی از پنج اولویت آسیب‌های اجتماعی کشور معرفی شده. اعتیاد مهم‌ترین آسیب اجتماعی حاشیه شهرهاست و خرید و فروش مواد باعث شده حتی برخی از محلات حاشیه شهر به پاتوق‌های توزیع مواد مخدر تبدیل شود.

اغلب افرادی که به‌واسطه مهاجرت در این محلات زندگی می‌کنند شغل ثابتی ندارند و از مهارت‌های بالایی برخوردار نیستند. به همین علت، به سمت سرفت و اعتیاد می‌روند.

رشد بالای شهرنشینی و کوچ خودخواسته روستاییان باعث رشد حاشیه‌نشینی و وارونگی جمعیت در شهرها شده است. موضوع مهم این است که این افراد در صورت مهاجرت هم امکان زندگی در داخل شهرها را نخواهند داشت و به حاشیه شهرها رانده می‌شوند

تکریم روستا

راهی برای کاهش مهاجرت

به‌حال امروز ایران از جمله کشورهایی است که با سیر روزافزون مهاجرت روستائینیان به شهرها مواجه است و با مشکلات و پیامدهای ناشی از این مهاجرت، دست‌وپنجه نرم می‌کند. این مهاجران هم در مبدأ و هم در مقصد، مسائل و مشکلات متعددی مانند بروز نابسامانی‌های متعدد ناشی از فشار بر منابع و امکانات محدود جوامع شهری، بیکاری و کم‌کاری، کمبود فضای زیستی و آموزشی، آلودگی هوا و محیط زیست، سالخوردگی و زناشه شدن نیروی کار کشاورزی، تخلیه روستاها و غیره را به وجود آورده‌اند.

در حال حاضر درصد بالایی از جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند که این آمار مناسبی نیست. از سوی دیگر تولیدات کشاورزی، اساس و پایه پیشرفت کشور هستند که این تولیدات نیز نتیجه تلاش روستاییان هستند و راه آبادانی شهرها این است که روستاها آباد شوند اگرچه پیشانی کشور شهرها هستند، نباید از روستاها نیز غافل شد.

دولت هم در این میان نقش مهمی را بر عهده دارد. نهاد‌های دولتی باید تکریم روستا و روستاییان را بیش از گذشته در دستور کار خود قرار دهد، چرا که این موضوع می‌تواند یکی از مهم‌ترین راهکارهای دولت برای کاهش مهاجرت از روستاها به شهرها باشد.

از سوی دیگر در ک‌نسل جوان جوامع روستایی و سوق دادن تسهیلات و امکانات روستایی در جهت انتظارات این نسل، ایجاد اشتغال در جوامع روستایی از طریق کارهای جنبی غیر کشاورزی، بالا بردن تسهیلات آموزشی در جوامع روستایی، بالا بردن امنیت روستاها از طریق کاهش اختلافات محلی، ارائه تسهیلات بیشتر برای روستاییان در جهت به‌کارگیری زمین‌های بایر، ایجاد سد یا چاه‌های عمیق در روستاها برای تأمین آب موردنیاز برای کشاورزی، کاستن از جاذبه مشاغل کاذب شهری، ایجاد محدودیت‌هایی در جوامع شهری برای اسکان افراد در حاشیه شهرها راهکارهایی است که باید برای جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه روستاییان به شهرها در ایران مورد توجه قرار گیرد.

از گوشه و کنار

فرمانده پلیس فرودگاه‌های کشور خبر داد

بر خورد با کشف حجاب در فرودگاه

فرمانده پلیس فرودگاه‌های کشور از برخورد با کشف حجاب در محیط فرودگاه‌ها خبر داد. به گزارش ایسنا، سردار حسن مهری در این باره گفت: در مورد برخورد با کشف حجاب مادستورالعمل سازمانی داریم و مقامات قضایی هم از پلیس حمایت خوبی کرده‌اند. او با بیان اینکه با کشف حجاب در فرودگاه‌ها برخورد می‌کنیم، گفت: مأموران پلیس اگر مواردی را مشاهده کنند که پوشش افراد مروج مدل‌های غربی است، حتماً با آن برخورد خواهند کرد. فرمانده پلیس فرودگاه‌های کشور درباره اینکه آیا امکان جلوگیری از سفر افراد بدحجاب نیز وجود دارد یا خیر؟ تصریح کرد: ممکن است از سفر جلوگیری شود. برای چنین افرادی پرونده قضایی تشکیل شده و تحویل مقامات قضایی خواهد شد.

رئیس کانون عالی بازنشستگان:

گوشت و لبنیات از سبد غذایی بازنشستگان حذف شد!

رئیس کانون عالی بازنشستگان با بیان اینکه سفره مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی روزبه‌روز کوچک‌تر می‌شود، گفت: گوشت و لبنیات از سبد غذایی خانوارهای بازنشسته این سازمان حذف شده است. به گزارش میزان، علی‌اصغر بیات‌بیان اینکه قانون همسان‌سازی حقوق بازنشستگان تأمین اجتماعی در سال ۸۸ تصویب شد، عنوان کرد: در سال ۸۷ دریافتی‌های دو صندوق کشوری و لشکری همسان‌سازی شد و به دنبال آن مسئولین تأمین اجتماعی پیگیر موضوع همسان‌سازی حقوق بازنشستگان تأمین اجتماعی شدند که در همان سال دولت ۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان برای همسان‌سازی بازنشستگان تأمین اجتماعی اختصاص داد، اما تنها در آن ۹۷۵ میلیارد هزینه شد و همین موضوع مورد اعتراض بازنشستگان قرار گرفت. او با ابراز تأسف از اجرایی نشدن قانون همسان‌سازی پس از گذشت ۱۰ سال از تصویب آن، گفت: مسئولان مربوطه دولتی در تریبون‌های ملی و عمومی بارها بر تسری روند اجرایی این قانون تأکید کرده‌اند، اما متأسفانه پیشرفتی در اجرای آن صورت نگرفته است. بیات تأکید کرد: بر اساس قانون، بازنشستگان تأمین اجتماعی باید ۷۰ درصد حقوق را دریافت کنند، اما بر اساس آمار تنها یک‌دهم در صد از ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بازنشسته این مبلغ را دریافت می‌کنند.

ابتلای ۵ هزار معناده متجاهر به

بیماری‌های صعب‌العلاج در تهران

دبیر شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان تهران از ابتلای ۵ هزار معناده متجاهر به بیماری‌های صعب‌العلاج در این استان خبر داد. به گزارش ایبنا، محمدعلی اسدی در رابطه با سرانجام ردیف بودجه بیمه درمانی معنادهان که گفته شده از سازمان‌های بیمه‌گر به ستاد مبارزه با مواد مخدر منتقل شده است، گفت: ۷۹ میلیارد تومان اعتباری بود که طی سال‌های گذشته می‌دادند، اما بعد به علت وجود آیین‌نامه‌های سخت‌گیرانه بیمه‌ها و همچنین جابه‌جایی دستورالعمل‌های بیمه‌ها وزارت رفاه به وزارت بهداشت، تأخیراتی در دریافت بودجه داشتیم. امسال هم که این بودجه به هیچ‌وجه داده نشد. او در تباط با آخرین آمار معنادهان استان تهران گفت: در استان تهران ۱۵ هزار معناده متجاهر داریم. این آمار مصوب در شورای هماهنگی با حضور استاندار و تمامی دستگاه‌ها است که قطع به یقین مورد توثق تمام نهادها است. از این ۱۵ هزار معناده متجاهر ۵ هزار معناده علاوه بر اعتیاد، دارای بیماری‌های صعب‌العلاج هستند که به‌عنوان منع پذیرشی ما از آن‌ها یاد می‌کنیم. دبیر شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان تهران در تباط بانیا با مداوم به بودجه خدمات درمانی برای مبارزه با آسیب‌های اعتیاد گفت: اگر بخواهیم به معنادهانی که بیماری صعب‌العلاج مانند هپاتیت، ایدز و زخم باز دارند، خدمات ارائه بدهیم، حتماً باید از بودجه‌ای که به بیمه‌ها داده می‌شود، استفاده کنیم.

نهایی به خاطر این اهمیت دارد که وقتی یک جامعه برای کودکانش امن باشد آن کل جامعه امن خواهد شد.

بسیاری از این مادرها به دلیل فقر خانواده‌ها به ازدواج با افغان‌ها درآمده‌اند. این مادران، خودشان مادر-کودک‌هایی هستند که به اجبار به سمت ازدواج با افغانستانی‌ها رانده می‌شوند و در سن کودکی که خودشان هنوز به بلوغ عاطفی نرسیده‌اند، باید مسئله باسواد شدن فرزندانشان را بپذیرند.

بنابراین، این مادران در یک چنین فشاری تلاش می‌کنند که فرزندانشان را به سمت مدارس هدایت کنند. تصویب این لایحه و تبدیل شدنش به قانون باعث می‌شود که این مادران هم سرشان را بالا نگه‌دارند و داغ طرد شدن از جامعه را از خود دور کنند. اما من نگرانی‌ام این است که در این اوضاع اقتصادی، تعداد این مادران نه تنها کمتر نشود که زیادتر هم بشود. به این صورت که جامعه مرد بزرگسال افغانستان برای ازدواج با این دخترچه‌ها متقاضی شوند و این نکته‌ای است که باید به آن توجه کرد.

ضرورت تصویب نهایی لایحه اعطای تابعیت به فرزندان مادر ایرانی

جامعه امن، در گرو داشتن کودکانی ایمن است

سیامک زندر ضوی، جامعه‌شناس

از سال ۱۳۷۳ که ایران پیمان‌نامه حقوق کودک را با محدودیت‌ها و شرط‌هایی امضا کرد، این اولین بار است که یکی از اصول این پیمان‌نامه در ایران شکل اجرایی پیدا می‌کند و آن حق هویت داشتن کودکان به‌واسطه تصویب لایحه اعطای تابعیت به فرزندان حاصل ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی است.

در تمام این سال‌ها ما برای اجرای شدن پیمان‌نامه از جمله معرفی پیمان‌نامه به همه شهروندان، کودکان و بزرگسالان هیچ تلاش جدی‌ای نداشته‌ایم و حتی با اینکه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک تقریباً ۵ یا ۶ سال پیش در قوه قضاییه تشکیل شده، حتی این مرجع ملی هم کار چندانی درباره

عملیاتی شدن این پیمان‌نامه انجام نداده است.

این اولین بار است که پذیرفتن حق هویت برای همه کودکان در شعاع کار قانون‌گذاری قرار گرفته و از جمله آن حق هویت و تابعیت را به کودکانی که مادرشان ایرانی و پدرشان خارجی هستند، در نظر گرفته است. اولین و مهم‌ترین موضوع این لایحه این است که مفاد این لایحه، بخشی از کودکان در شرایط دشوار را که حق رشد، بقا، امنیت و مشارکتشان به خطر می‌افتد، از این خطرات رها می‌کند. اینکه کودکی هویت نداشته باشد حتی حق بقایش هم به خطر می‌افتد. بیشتر کودکانی که فاقد هویت هستند در خانواده‌های فقیر زندگی می‌کنند، امکان تغذیه حداقلی را ندارند و رشد جسمی و فکری‌شان هم پایین می‌آید. همچنین این کودکان، وقتی تحصیل نمی‌کنند از چرخه آموزش جدایی می‌شوند و همین موضوع برایشان دردآور است.